

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS 4-8 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

I. Cele PSO

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych.
2. Niesienie pomocy uczniowi w samodzielnym planowaniu swego rozwoju.
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
4. Dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach, specjalnych uzdolnieniach ucznia.
5. Umożliwienie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

II. Zasady PSO

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania.
2. Prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, powinien pisać w terminie późniejszym, uzgodnionym z nauczycielem (jednak nie później niż w czasie dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły).
3. Za prace klasowe uważane są wypracowania klasowe, sprawdziany, różnego rodzaju testy – zapowiadane z 1-tygodniowym wyprzedzeniem, które obejmują większy zakres materiału (np. dział w podręczniku, zagadnienie gramatyczne, treść i problematykę lektury obowiązkowej).
4. Wszystkie sprawdzone przez nauczyciela prace klasowe mogą być przez ucznia poprawione zgodnie z przyjętymi kryteriami.
5. Uczeń jest zobowiązany do noszenia zeszytu przedmiotowego oraz podręcznika lub lektury.
6. Dwa razy w semestrze uczeń może zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji, nie podając przyczyny. Nie dotyczy to lekcji, na których nauczyciel zaplanował sprawdzian, oddanie wypracowania lub opracowanie lektury.
7. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica /opiekuna.

8. Prace domowe, szczególnie wypracowania, powinny być wykonywane w terminie. Za ich brak uczeń otrzymuje „zero”. Poprawa pracy musi odbyć się w wyznaczonym przez nauczyciela terminie, nie później niż w ciągu najbliższych dwóch tygodni. W przypadku ponownego niedotrzymania terminu uczeń traci możliwość poprawienia oceny.

9. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Warunkiem jest aktywna obecność na lekcjach lub usprawiedliwiona dłuższa nieobecność.

10. Uczeń, który wylosował „szczęśliwy numer”, zwolniony jest z odpowiedzi, jednak nie dotyczy to zapowiadanych sprawdzianów i kartkówek.

III. Treści podlegające ocenie na języku polskim

Ocenie podlegają:

- sprawdziany pisemne (prace klasowe 1 i 2-godzinne z danego działu, testy, kartkówki, dyktanda; wszelkie prace pisemne, w tym wszelkie pomiary dydaktyczne);
- praca ucznia na lekcji (aktywność, praca w grupie);
- samodzielna praca domowa ucznia (pisemna praca w zeszycie, ćwiczenia);
- wypowiedzi ustne: odpowiedzi na pytania, opowiadanie; aktywność;
- wypowiedzi pisemne: odpowiedzi na pytania, rozwiązywanie ćwiczeń, redagowanie tekstów użytkowych i form wypowiedzi przewidzianych programem nauczania;
- recytacja z pamięci (wiersz i proza);
- czytanie z zachowaniem zasad artykulacji;
- zeszyt (poprawność językowa, notatki, prace domowe);
- zeszyt ćwiczeń (poprawność merytoryczna wykonanych ćwiczeń oraz staranność).

IV. Sposoby oraz częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

1. Odpytywanie bieżące - na każdej lekcji.
2. Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń - według uznania nauczyciela.
3. Prace klasowe dotyczące omawianych lektur - minimum 2 w semestrze.
4. Sprawdziany bieżące
5. Dyktanda – 1 - 2 w semestrze.
6. Testy czytania ze zrozumieniem - minimum 1 w semestrze.
7. Kartkówki - z bieżącego materiału - według uznania nauczyciela.
8. Zeszyt przedmiotowy - przynajmniej raz w semestrze.

V. Skala ocen

- Zgodnie z WSO stosuje się skalę ocen od 1 do 6.
- W celu dokładniejszego pokazania jakości pracy ucznia dopuszcza się przy ocenach częściowych plusy (+) i minusy (-).
- Ponadto znakiem plus (+) oceniana jest na bieżąco aktywność ucznia na lekcji. Pięć znaków plus (+) równa się ocenie bardzo dobrej (5).
- Brak przygotowanie do lekcji zaznaczane jest minusem (-). Trzy minusy w rubryce "Aktywność" równają się jedynie, przy czym nie jest to ocena wiedzy czy umiejętności, lecz jedynie informacja o pilności ucznia.
- Nauczyciel wystawia ocenę półroczną na podstawie uzyskanych ocen częściowych, biorąc pod uwagę ich wagi. Średnia wyliczona przez system LIBRUS może być podpowiedzią, ale nie jest to ostateczna ocena.
- Nauczyciel wystawia ocenę roczną na podstawie ocen częściowych z pierwszego i drugiego półrocza. Średnia wyliczona przez system LIBRUS może być podpowiedzią, ale nie jest to ostateczna ocena.
- Nauczyciel może podwyższyć końcową ocenę, uwzględniając aktywną postawę na zajęciach, systematyczne odrabianie zadań domowych, wykonywanie zadań dodatkowych, udział w konkursach oraz pomoc koleżeńską.

VI. Kryteria oceniania

Ustala się następujące kryteria wystawiania stopni częściowych oraz klasyfikacyjnych (uczeń otrzymuje stopień, którego kryteria, jako całość najbliższe jest jego sprawdzonym osiągnięciom):

Ocena celująca

Uczeń:

- posiada i potrafi wykorzystać wiedzę wykraczającą poza program;
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności;
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie, potrafi interpretować teksty przewidziane w programie ;
- potrafi przygotować twórczą i oryginalną recytację, inscenizację;
- wykazuje się inwencją twórczą, nie czekając na inicjatywę nauczyciela;
- w mowie i piśmie posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem;
- aktywnie uczestniczy w lekcji i zajęciach pozalekcyjnych związanych z językiem polskim;
- wykazuje się indywidualną i twórczą pracą w zakresie realizowanego programu;

- reprezentuje klasę, szkołę w konkursach przedmiotowych np. w polonistycznym, ortograficznym, recytatorskim itp.;

kwalifikując się do dalszego etapu;

- poprawnie stosuje reguły ortograficzne nawet w trudnych wyrazach;

- regularnie odrabia prace domowe i zadania dodatkowe;

- systematycznie pracuje w czasie pracy samodzielnej;

- starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy (estetyczne pismo, zapisany temat, data);

Ocena bardzo dobra:

Uczeń:

- w wyczerpującym stopniu opanował materiał przewidziany w programie;

- wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na poziomie ponadpodstawowym (PP), o znacznym stopniu trudności;

- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia;

- czyta ze zrozumieniem teksty literackie przewidziane w programie, podejmuje próby samodzielnej interpretacji;

- przygotowuje ciekawe prezentacje, recytacje i inscenizacje;

- wypowiada się w sposób poprawny i precyzyjny; - pracuje systematycznie z zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu;

- wszystkie zadania wykonuje w terminie;

- wykonuje prace nieobowiązkowe;

- sporadycznie popełnia błędy ortograficzne;

- prowadzenie zeszytu i praca własna jw.

Ocena dobra:

Uczeń:

- w zakresie wiedzy przedmiotowej ma niewielkie braki;

- opanował umiejętności umiarkowanie trudne, ale i niezbędne w dalszej nauce;

- samodzielnie rozwiązuje zadania średnim stopniu trudności, trudniejsze z pomocą nauczyciela ;

- czyta ze zrozumieniem, samodzielnie potrafi znaleźć w tekście potrzebne informacje;

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych i stylistycznych;
- stosuje reguły ortograficzne, popełnia niewiele błędów;
- bierze czynny udział w lekcji;
- regularnie odrabia prace domowe, czasem także nieobowiązkowe;
- wykonuje zadania w terminie określonym przez nauczyciela a także uzupełnia ewentualne braki; - zeszyt, praca własna jw.

Ocena dostateczna:

Uczeń:

- posiada podstawowe wiadomości przewidziane programem, choć jego wiedza jest fragmentaryczna, ma problemy z samodzielnym jej wykorzystaniem;
- opanował wiadomości i umiejętności z języka polskiego na poziomie podstawowym (P);
- trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela;
- umie zastosować zdobyte wiadomości w sytuacjach typowych, według poznanego wzorca;
- wypowiada się w zasadzie poprawnie, choć zasób jego słownictwa nie jest bogaty, nie popełnia rażących błędów językowych;
- pracuje w miarę systematycznie i doskonali w sobie tę cechę;
- sporadycznie zabiera głos na lekcji;
- odrabia obowiązkowe prace domowe.

Ocena dopuszczająca:

Uczeń:

- ma duże braki w wiedzy;
- wykazuje się znajomością treści całkowicie niezbędnych w dalszym zdobywaniu wiedzy z języka polskiego;
- nawet proste zadania wykonuje przy pomocy nauczyciela;
- nie potrafi samodzielnie przeczytać ze zrozumieniem tekstu literackiego;
- wykonuje samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela zadania typowe, wyćwiczone na lekcji, o niewielkim stopniu trudności;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia dużo błędów, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań;

- nie jest aktywny na lekcji, ale wykazuje chęć do pracy; - często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej;
- nie pracuje systematycznie w czasie pracy własnej;

Ocena niedostateczna:

Uczeń:

- nie opanował wiadomości i umiejętności elementarnych, a stwierdzone braki uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z języka polskiego;
- nie umie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela;
- wykazuje się niechęcią do nauki;
- nie rozumie poleceń nauczyciela;
- nie odrabia prac domowych;
- nie pracuje w czasie pracy własnej.

VII. Jakościowy i ilościowy sposób oceniania prac pisemnych

1. Jeśli pisemny sprawdzian uwzględnia podział na wymagania podstawowe (P) i ponadpodstawowe (PP), wówczas:

- ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który wykonał, co najmniej 75% zadań P i 75% zadań PP.
- ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który wykonał, co najmniej 75% zadań P i 50% PP.
- ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonał minimum 75% zadań P,
- ocenę dopuszczającą – uczeń, który opanował przynajmniej 50% umiejętności podstawowych.
- poniżej tego progu – ocenę niedostateczną.

2. Ocenianie ilościowe (w zależności od zdobytej liczby punktów):

a) w przypadku prac klasowych (sprawdzianów, testów) obejmujących większe partie materiału:

o celujący (6) 97% - 100%

o bardzo dobry (5) 87% - 96%

o dobry (4) 75% - 86%

o dostateczny (3) 56% - 74%

o dopuszczający (2) 33% - 55%

o niedostateczny (1) 0% - 32%

b) w przypadku kartkówek, dyktand lub innych prac pisemnych - dopuszczalne są inne wielkości w zależności od stopnia trudności i nakładu pracy. W takim przypadku nauczyciel każdorazowo informuje uczniów o sposobie oceniania i kryteriach ocen.

VIII. Sposoby dokumentowania osiągnięć uczniów

1. Osiągnięcia uczniów odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym i zeszycie przedmiotowym.

2. Obszary oceniania:

A. Wypowiedzi pisemne:

- testy;
- prace klasowe (w tym wypracowania);
- sprawdziany;
- kartkówki;
- dyktanda;
- prace domowe;

B. Wypowiedzi ustne:

- aktywność (kreatywność) na lekcjach;
- wypowiedzi ustne na zadany temat;
- recytacja;
- opowiadanie odtwórcze i twórcze;
- udział w dyskusji (argumentowanie, wnioskowanie, przemówienie).

C. Zadania praktyczne:

- twórcze przygotowanie do lekcji;
- praca w grupie;
- inscenizacja;
- prezentacja referatu bądź informacji przygotowanych samodzielnie;
- prace nadobowiązkowe, jak np.: realizacja projektu (gazetka, album, plakat, pomoc dydaktyczna, audycja radiowa, nagranie, ankieta, film, itp.);
- przygotowanie i przeprowadzenie zleconej części lekcji.

3. Oceny semestralne uwzględniają oceny cząstkowe z zachowaniem następującej hierarchii:

- pisemne prace klasowe (sprawdziany, testy) – waga 3
- kartkówki, dyktanda – waga 2
- dłuższe prace pisemne – waga 2
- krótkie prace pisemne – waga 1
- odpowiedzi ustne, recytacja – waga 1
- prace domowe – waga 1
- aktywność – waga - 1

IX. Informowanie o ocenach

- Wszystkie oceny są jawne i wystawiane według ustalonych kryteriów.
- Uczeń ma prawo zapoznać się z uzasadnieniem ustalonej oceny.
- Wszelkie sprawdzone i ocenione prace pisemne rodzice/opiekunowie otrzymują do wglądu, jeśli wyrażą taką chęć i co potwierdzają swoim podpisem, a uczeń zobowiązany jest do zwrotu podpisanej pracy w ustalonym terminie.
- O przewidywanej ocenie semestralnej lub rocznej uczeń informowany jest ustnie na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.
- O ocenie niedostatecznej rodzice/opiekunowie ucznia informowani są w formie pisemnej na miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną.
- Tydzień przed radą klasyfikacyjną uczniowie informowani są o rzeczywistych ocenach śródrocznych/rocznych.
- Ocena klasyfikacyjna nie jest średnią ważoną otrzymanych ocen.

X. Poprawa oceny

- W przypadku otrzymania z pracy klasowej (sprawdzianu) oceny niedostatecznej, uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy, przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny.

XI. Umowa nauczyciel – uczeń

- Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy.
- W zeszycie przedmiotowym uczeń zamieszcza notatki w formie ustalonej przez nauczyciela.
- Prace klasowe są obowiązkowe i zapowiedziane z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem. Testy, sprawdziany, dyktanda są obowiązkowe i zapowiedziane, z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

- W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności na teście, pracy klasowej, sprawdzianie czy dyktandzie uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać ich z całą klasą, to powinien to uczynić w terminie dwutygodniowym od daty przeprowadzenia pracy.
- Poprawa ocen niedostatecznych z prac pisemnych jest dobrowolna i musi odbywać się w terminie ustalonym z nauczycielem w ciągu dwóch tygodni od daty przeprowadzenia pracy. Poprawę uczeń pisze tylko raz. Każdorazowa ocena jest wpisywana do dziennika.
- Kartkówka jest formą sprawdzianu bieżącego. Swoim zakresem treści obejmuje maksimum 3 jednostki tematyczne.
- Nauczyciel ma obowiązek sprawdzenia i oddania prac kontrolnych w ciągu trzech tygodni. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniów i jego rodzice otrzymują do wglądu wg poniższych zasad:
 - uczniowie zapoznają się z poprawionymi pracami pisemnymi w szkole po rozdaniu ich przez nauczyciela;
 - wszelkie sprawdzone i ocenione prace pisemne rodzice/opiekunowie mogą otrzymać do wglądu, co potwierdzają swoim podpisem, a uczeń zobowiązany jest do zwrotu podpisanej pracy w ustalonym terminie.
 - nauczyciel ma obowiązek przechowywać prace kontrolne uczniów do końca roku szkolnego.
 - uczeń ma obowiązek starannie i systematycznie odrabiać zadania utrwalające.
 - nieodrobienie pracy domowej lub brak zeszytu przedmiotowego może być podstawą do ustalenia bieżącej oceny niedostatecznej.
 - każdy uczeń ma prawo do zdobycia dodatkowych ocen za prace nadobowiązkowe, zlecone przez nauczyciela bądź podjęte ze swojej inicjatywy. Za wykonanie dodatkowych prac nadobowiązkowych nauczyciel może wystawić uczniowi ocenę celującą, bardzo dobrą lub dobrą. Brak lub źle wykonana praca nadobowiązkowa nie może być podstawą do ustalenia uczniowi oceny niedostatecznej, dopuszczającej lub dostatecznej, chyba, że uczeń odstąpił od zobowiązania.
 - uczeń ma obowiązek brać aktywny udział w lekcji, przestrzegać ustalone zasady pracy na lekcji.
 - uczeń ma obowiązek uzupełnić braki wynikające z nieobecności w szkole w terminie jednego tygodnia od czasu powrotu do szkoły.
 - ocena półroczna i końcoworoczną ustala nauczyciel na podstawie zdobytych przez ucznia ocen częściowych. Ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.
 - na ocenę końcową większy wpływ mają oceny częściowe z testów, prac klasowych i sprawdzianów obejmujących większą partię materiału oraz oceny z odpowiedzi na lekcjach powtórzeniowych i syntetyzujących, niż oceny częściowe za pozostałe formy aktywności

ucznia (np. prace domowe, kartkówki, referaty, recytacje itp.). Oceny te mogą podwyższyć lub obniżyć notę półroczną lub końcoworoczną.

- uczeń zagrożony oceną niedostateczną na semestr bądź koniec roku ma możliwość jej poprawienia najpóźniej na dwa tygodnie przed radą. Inne oceny nie podlegają poprawie – na ocenę końcową uczeń pracuje przez cały semestr.
- jeśli uczeń opuścił 50 % lekcji i brak jest podstaw do wystawienia oceny, nie jest klasyfikowany.
- na tydzień przed końcoworocznym (półrocznym) klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej nauczyciel jest zobowiązany poinformować ucznia w formie ustnej o przewidywanych dla niego ocenach klasyfikacyjnych.
- uczeń ma prawo być dwa razy nieprzygotowany w ciągu semestru do zajęć lekcyjnych. – nie dotyczy lektur, prac kontrolnych, zapowiedzianych ustnych powtórzeń. Fakt nieprzygotowania należy zgłosić nauczycielowi przed rozpoczęciem lekcji.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych

Wypowiedzi ustne są oceniane za zgodność z tematem, zachowanie odpowiedniej, trójdzielnej kompozycji, logikę, spójność, poprawność pod względem językowym, unikanie powtórzeń, poprawne łączenie wyrazów oraz budowanie zdań. Ocenia się również stosowanie odpowiedniej intonacji, poprawne tempo mówienia i zachowanie określonego czasu wypowiedzi.

Wypowiedzi pisemne są oceniane według kryteriów punktowych przeliczanych na oceny.

Dłuższe wypowiedzi (opis, opowiadanie, list, sprawozdanie) oceniane są według następujących kryteriów:

- Treść (3p.)- pisanie na temat, uwzględnianie odpowiedniej formy narracji, poprawne rozwinięcie tematu (bogactwo treści i pomysł)
- Kompozycja (3p.) - trójdzielność pracy (wstęp, rozwinięcie, zakończenie), logiczne powiązanie poszczególnych elementów pracy i jej spójność, odpowiednia objętość.
- Język (3p.) - używanie poprawnych pod względem gramatycznym i znaczeniowym słów i związków frazeologicznych (możliwość popełnienia 1 błędu, za każdy następny -0,5 p.).
- Styl (3p.) - zamykanie myśli w granicach zdania, poprawne budowanie zdania, bogactwo słownictwa, brak powtórzeń (błędy jw.).
- Ortografia (3p.) - (błędy jw.).
- Interpunkcja (2p.) - (błędy jw.).
- Estetyka (2p.) - estetyczne pismo, zastosowanie akapitów.

Kryteria oceniania krótkich wypowiedzi pisemnych:

- Treść i kompozycja (4 p.) - zgodność treści z poleceniem, uwzględnienie informacji o uroczystości, stosowanie słownictwa perswazyjnego, zwartość, rzeczowość i precyzyjność.
- Język (1 p.) - poprawność językowa (dopuszczalny 1 błąd)
- Zapis (3 p.)- poprawność ortograficzna, interpunkcyjna, staranny zapis i odpowiedni układ graficzny.
- Oryginalność (1 p.)- praca ciekawa i pomysłowa.